

Telefoon
+ 31 (0)70 – 346 95 48
E-mail
info@taalunie.org

Bezoekadres
Paleisstraat 9
2514 JA Den Haag
Nederland
Postadres
Postbus 10595
2501 HN Den Haag
Nederland

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw I.K. van Engelshoven
Voorzitter van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Datum	Ons kenmerk	Aantal pagina's
2 mei 2018	905/KDC/kvh	1 van 3

Betreft
Derde en laatste rapport Commissie Digitaal Erfgoed

Geachte voorzitter en leden van het Comité van Ministers van de Taalunie,

Namens de Commissie Digitaal Erfgoed bied ik u hierbij het derde en laatste rapport aan ter beantwoording van de drie vragen die u ons in 2013 heeft gesteld. Die vragen luiden toen:

- 1 welke lessen kunnen worden geleerd uit grote digitaal erfgoedprojecten tot nu toe,
- 2 wat zijn succesfactoren voor Nederlands-Vlaamse samenwerking in internationale datastructuren, en
- 3 wat zijn de voorwaarden voor instellingen om hun collecties en collectiegegevens als open data vrij te kunnen geven, zodat wat wordt gedigitaliseerd optimaal bruikbaar en herbruikbaar is?

De eerste twee vragen heeft de commissie in 2014 en 2015 beantwoord aan de hand van de rapporten *Lessen voor de toekomst uit Vlaamse en Nederlandse digitaal erfgoedprojecten en Succesfactoren voor Nederlands-Vlaamse samenwerking rond digitaal erfgoed*. Met dit derde en laatste rapport geeft de commissie een antwoord op de derde en laatste vraag.

Om de algemene vraag over open data voldoende concreet te kunnen beantwoorden, heeft de commissie zich eerst op één platform (Wikipedia) en één sector (de podiumkunsten) gericht als testomgeving om de mogelijkheden met en de beperkingen van open data vanuit de praktijk te verkennen. In het uiteindelijke rapport zijn deze concrete mogelijkheden en beperkingen opnieuw hertaald naar algemenere bevindingen die ook gelden voor andere platformen en sectoren.

Net als de eerste twee rapporten bevat dit derde en laatste rapport een aantal beleidsaanbevelingen waarvan de commissie hoopt dat ze door de bevoegde ministers en de betrokken overheden worden meegenomen en opgepakt. De commissie heeft er alle vertrouwen in dat dit zal gebeuren, zoals ook met haar eerdere aanbevelingen is gebeurd.

Nu de derde en laatste vraag door de commissie is beantwoord, zijn haar werkzaamheden afgerond. Op dit moment is ook haar instellingstermijn tot eind 2017 verstreken. De commissie blikt tevreden terug op de resultaten die ze de voorbije jaren heeft opgeleverd en geeft u graag enkele laatste suggesties mee voor de voortzetting van het digitaal erfgoedbeleid.

Al zijn de aanbevelingen uit de eerste twee rapporten goed geland bij het beleid en hoopt de commissie dat met die uit haar derde rapport hetzelfde gebeurt, het zal nodig zijn ze blijvend onder de aandacht te brengen van zowel overheden als veldpartijen, want veel gesignaleerde valkuilen bestaan nog steeds en komen in het veld evenzeer voor als bij het beleid.

Waardeer samenwerking. Advies over Nederlands-Vlaams beleid voor het duurzaam beheren, behouden en beschikbaar stellen van Nederlandstalig digitaal erfgoed van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren uit 2013, dat aan de basis lag van de instelling van de commissie, is de voorbije jaren uitgegroeid tot een referentiewerk voor zowel het beleid als het veld. De commissie hoopt dat haar drie rapporten eveneens verder worden verspreid en verdere weerklink mogen vinden.

Tot slot heeft de commissie zichzelf de vraag gesteld of ze voor zichzelf en/of de Taalunie nog een rol weggelegd ziet op het terrein van digitaal erfgoed. Zoals uit het derde en laatste rapport en de bovenstaande reflectie mag blijken, lijkt op dit moment vooral de praktijk aandacht te vragen. Een nieuwe opdracht voor een commissie sluit daar niet meteen op aan.

Tegelijkertijd meent de commissie dat de betrokkenheid van de Taalunie bij het thema digitaal erfgoed een belangrijke meerwaarde blijft hebben voor de Nederlands-Vlaamse afstemming en samenwerking. Om de aandacht meer naar de praktijk uit te laten gaan, kan aan de instelling van ad-hocwerkgroepen rond specifieke vraagstukken worden gedacht, die wel door de Taalunie worden gefaciliteerd, maar door de partijen die er deel van uitmaken, zelf worden geleid.

Als eerste mogelijk thema voor zo'n ad-hocwerkgroep in Taalunieverband kan in navolging van het derde en laatste rapport van de commissie worden gedacht aan het aanjagen van het gebruik en hergebruik van open data in onderwijs, onderzoek en ontwikkeling, met bijzondere aandacht voor bronnen en voorzieningen voor de e-neerlandistiek.

Een tweede mogelijk thema voor zo'n ad-hocwerkgroep in Taalunieverband is de ontwikkeling van een Nederlands-Vlaamse referentiearchitectuur voor de ontsluiting van digitaal erfgoed, onder meer in navolging van het thesaurusproject van Beeld en Geluid en VIAA dat de Taalunie in 2015 en 2016 mee heeft gefinancierd. Dit sluit aan bij het cruciale belang van een goede dataficering bij digitalisering en vraagt om afstemming over onder meer terminologie en metagegevens. Naast DEN en PACKED vzw zou ook het Instituut voor de Nederlandse Taal hierin een rol op zich kunnen nemen, vanuit zowel zijn expertise op het terrein van terminologie als zijn aansluiting op de Nederlandstalige digitale wetenschappen.

Als derde mogelijk thema voor zo'n ad-hocwerkgroep in Taalunieverband kan tot slot ook de verdere Nederlands-Vlaamse samenwerking in de ontwikkeling van de digitale openbare bibliotheken worden overwogen, onder meer in navolging van het vergelijkend onderzoek naar elektronisch ontlenen dat de Taalunie reeds in 2014 mee heeft gefinancierd.

De commissie hoopt u hiermee volledig geïnformeerd te hebben, dankt u voor het vertrouwen dat u in haar heeft gesteld en gaat ervan uit dat de voorzitter en de leden hiermee van hun opdrachten zijn ontheven.

Met vriendelijke groet,
namens de Commissie Digitaal Erfgoed,

Marco de Niet
voorzitter van de Commissie Digitaal Erfgoed

Bijlage: Derde en laatste rapport van de Commissie Digitaal Erfgoed
Kopie aan: Alle leden van het Comité van Ministers, Voorbereidend Overleg en Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren